

MALI OGLASI: 20 lir beseda, - **NAROCNINA:** mesečna 480, vnaprej: petletna 1300, polletna 2500, celoletna 4900 lir. - **FLRJ:** Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-3374 - Za **FLRJ:** Agencija demografskih inženjskega slovenstva, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3.1, tel. 21.932, telegrafski znak in Komunalni banki v Ljubljani 60-10, K.B. 1.2-25 - **Idrja:** Založništvo tržaškega tiska D. 202, Trst.

PO 14 MESECIH OD PODPISA DRŽAVNE POGODBE

***Avstrija ni nič ukrenila
za izvedbo določil čl. 7***

Prizadevanja Avstrije za manjšino v Južnem Tirolu bi bila uspešnejša, če bi na Koroškem izvedla takšno rešitev, kakršno zahteva za svojo manjšino v Italiji.

nega uradnika Slovenskega
Vestnika, ker je v svojem pri-
zivu opozoril na množično kr-
šenje prava na na farsno na-
vidnega procesa.
Vendar je bilo povprečno slovenske-
ga uradnega jezika obsojen na
molk, čeprav je ta disciplin-
ska kazen po avstrijskem za-
koni iz leta 1850. že bila iz-
danes na Koroskem tak da
spet lahko nemoteno svažajo
proti Slovencem ljudje, kakr-
šen je znani velenski ma-
ster, ki je bil v tistem času
sky, a bivši deželni glavar in
bivši kancler ing. Schumy
lahko spet pošilja ameriške
znanstvenike, ki se zanimajo
za slovensko kulturo in
nemu ločinu Maier-Kalib-
tschu, ki se zopet nemoteno
sprejaha po Celovcu in s ka-
terim odklanjaajo stile celo to

ljah po podhodu zasebnosti
sil – proti dvojezični ureditvi
osnovnih šk. Izrabli so ljud
sko štetje leta 1951 za razkra
janje slovenske manjnine, ker
to štetje ne more biti podla
ga za reševanje tako važne
ga vprašanja, kot je solsko
vprašanje in izvajanje g.
Teh metod izigravanja gospo
darsko odvisnih in več ali
manj nezavednih Slovence
proti namam se poslužuje
vsega učeljske zveza. – K
trdi, da je socialistična – v
kateri je neki 'bivši' hitlerja
nec razvil teorijo o koroških

aduna • Segni se

Članek tajnika KPI spada v okvir koristne diskusije v delavskem gibanju - Martino bo danes poročal Gronehiju o svojem delu v Londonu - Sogri se bo 3. septembra sestel s predstavniki železničarjev

RIM 25 — Se vedne 1.

vinjarskemu jeziku, ki da je
različen od krajskega sloven-
skega jezika.

Zvritelj nato navedel sle-
deče besedilo o stanju dolo-
čenih sol na Koroskem:

Oh koncu zadnjega solskega
ga leta so izvajali dojezincem
solsko odredbo od 167 sol, na
katerih se morajo plačati
izvajalci, bolj ali manj
različen, samo se na 39 solah
zvezi nadaljnjih 33 sol kaže
jo samo, se drobce slovenskega
ga pouka, na ostalih solah pa
se sploh ne morejo plačati
solskega davka, metnem kon-
to 12 sol brez vsake zakonite
podlage (rtali oziroma iz
redne odvzeli. Razen tega so
vedno ni ustanovljena solska
nadzorna oblast, ki pred-
stavlja Državno
povelje Zvritelj nam
opis zgoraj omenjenega spre-
jema pri kanclerju Raabu in

obrazložiti zahteve slovenskih zastopnikov. Iz odgovorov kanclerja in drugih članov vladi je bilo razvidno, da državni forumi in predstavniki ni kazejo preveč volje, da bi se ravnali v smislu člena 7. Predvsem se je pokazala nerenost, s katero obravnavajo zadeve, ki se nanašajo na odgovoro kanclerja na vprašanje delegacije, kaj pravi k temu, da na Koroskem kmetijsko jasnemu tolmachenju v vladi ne predloži, da je določilo, da se v zadevi ne odloči, če je zika dodatno k nemčin, brezvske izvedbene zakonodaji neposredno uporabo. Kancler Raab je odgovoril: »Koroski Slovenci itak vsi znate nemško.«

Potek četirnurnega razgovora je bil: najvisjimi funkcijari je pokazal:

1. da no danes se ni bilo nikakrno ukrenjeno za izvedbo člena 7.

2. da vse kaže, da no kontinuirno le prišlo do izvedbene za konodaje letosnje jveni;

Samozavesten odgovor ciprskega ljudstva na Hardingovo smešno velikodušno ponudbo za dosmrtni izgon ali dosmrtno ječo

3. da gorda vlada v členu 4 pozitivno razveljavi vse ali manj problematične možnosti za nastanek konflikta;

4. da tudi stališče, razveljavljeno leži v sporu ravni, stremi za čimveč pozitivno zastajajočih določil člena 7;

5. pozitivno ugotovlje, da bodo razveljavljene lahke in ne razveljavljene težke in konkretnemu slovesu izvedbene za konokadje k členu 7.

Končno je govornik omislil se pozitivne polave pri reševanju konflikta, vprašal, kaj nja te omenil, in je dejal, glavar Wiedig za Korosko in nekem volilnem zborovanju tu vprašanje pozitivno obrazložil, kar je tudi stori njegov na volitvah, kar je vprašanje, kaj tudi razveljati dejelnih ur, dov dr. Nowolet pred Zvezz evropske mladine, pred parlamentom pa je pravilno govoril narodni poslanec dala, sčista, da katoliška rak, »Der Furche« in »Der asop« »Oesterreichische Nationa sl« obaviata pozitivne glasove

tem. Toda vsi ti glasovi se izgubijo v morju napsprotnosti, izjavljal v zdi se, da so po koncu druge svetovne vojne negativni liniji na ljubo.

«Vsa ta negativna in oportunistična politika do slovenske manjšine, je ob koncu poudaril dr. Zwitfer, pa razlagal avstrijsko politiko do lastnih manjšin v Južnem Tirolu v vsej njej gnobil in nenacelnosti. Tam vidijo vse nevarnosti tujega dotoka za lastno manjšino, vidijo vse resničnosti in dorzdevne krivice in se zato vzemajo za vse tiste in vse mnoge druge pravice, ki južni Tirolu absolutno odklanjajo. Tirolski Slovenci želimo južni Tirolski manjšini čimve uspeha v njeni borbi, prepričani pa smo, da bi bilo prizadeto tudi Avstrije, bilo uspešno, če bi lahko na Koroskem p kazali na pravico resničnosti, kakor jo zahtevajo južni Tirolci, vsi slovenski manjšin-

...и своје манјине...

IV. ZLET TABORNIKOV SLOVENIJE

Pod 500 šotori se je zbralo v teh dneh v Kumrovcu več kot 2.000 jugoslovanskih tabornikov na IV. zletu Združenja tabornikov Slovenije, ki je od 20. do 27. avgusta.

Na tem zletu bo prikazalo Združenje tabornikov Slovenije svoje uspehe, saj združuje v svojih vrstah nad 6.100 članov, ki delujejo v 50 enotah: rodovih in samostojnih družinah.

IV. zlet bo imel zelo pester spored. Taborniki bodo priredili svečano prireditev v rojstni hiši maršala Tita, večji del časa pa bodo posvetili taborniškemu mnogobojju za naslov prvaka Slovenije. Prireditelj bodo izlete v bližnjo okolico, pomagali graditeljem železnice in ob večerih zakurili taborni ogenj, zapeli in se veselili.

Na tem velikem zletu bodo sodelovale taborniške organizacije tudi ostalih jugoslovanskih republik, prisotni pa bodo taborniki tudi iz drugih evropskih dežel.

Iz Trsta so odpotovali na zlet štirje taborniki rodu »Modrega vala«, ki se lahko pohvalijo z dvema uspešnim taborjenjema in z vsestransko aktivno organizacijo.

Z letosnjega taborjenja tržaškega rodu »Modrega vala«.

OBISK V VOJNO-ZGODOVINSKEM MUZEJU PRI SV. VIDU

Kdaj bodo tanki, podmornice in topovi res samo še zanimivi muzejski predmeti?

Trst ima največji vojni muzej na svetu, v katerem so zbrana razna orožja, ki so služila v dveh svetovnih vojnah pa tudi v srednjem veku. Na hribu Sv. Vida se tako lahko vidijo cele podmornice, orjaški topovi, tanki in oklopni avtomobili

Velika in mala mesta imajo svoje muzeje. Njihov pomen, so njihova nenapislana, pa vendar priročna zgodovina. Odtisnena je na posameznih predmetih. In vsak je en del, eno celo poglavje dobe, ki je sicer minila in ni več, pa kljub temu sega v sedanost.

Pod tem vtisom zapušča muzejske prostore, zadovoljen, ker si duševno bogatejši, in veseli sebe in življenja, ki ti zunaj z glasnim šumom prihaja naproti. Preteklost naj bo ostane tam, sama zase naj bo v svojih mračnih dvoranah. Čeprav se je na neki način ne moreš otresti, se ti zdi, da so kakor nalašč ustvarjene zanjo.

Nem, če ima se katero drugo mesto, toda Trst ima poleg običajnih muzejev, se muzeji posebne vrste. Imenuje se Vojno-zgodovinski muzej. Zaman bi ga iskali v hišah in palačah. Predmeti v njem so prerezni. Mnogo denarja bi bilo treba za prostorne dvorane, v katerih bi se morda le dali spraviti. Zato je pač nameščen zunaj, na prostem, čisto na vrhu prijaznega griča Sv. Vida, ki je bližnji sosed Sv. Justa. Ni ga ravno lahko najti. Če tam si tik pred vhodom in se vedno obstajajo ozirajo okoli, iščeš, če se katera vrata, večja in ne tako prenesljivo skromna. Ker jih ne najdeš, se končno odločiš, vstopiš in že stojiš pred orjaškimi tankovskimi pošastjo. Rjajo razjede čez in čez, nekdanje revne slave in moči pa ji ne more vzeti.

Od nekega pride mladenič, biti mora eden izmed muzejskih nameščenec. Iz ljudstva mu pove, kdo si in kaj bi rad. Tudi njegov obraz je vpluden, skoraj zvel, da se zanimaš za ta na pol pozabljen vojni-zgodovinski muzej. »Nemški Panther«, Z. Rommelov je bil v Afriki reče v pojasnihi. Obenem te povabi v nekakšno šupo. Na prvi pogled se ti zdi, da si prišel v roparnico med stare šaro, ki so jo tujci že zdavnaj zavreli. Nekaj resnice je na tem, toda ne vsa. Ta navidezna stara šara ima pa svojo zgodovinsko vrednost.

Mladenčji hiti s pojasnihi »Gaelicki voz na paro iz leta 1890. Oko ti kdo ve rekne, obstane na obeh. »Da, das pristavljen kakor v petrolije. «Konj» so ga vleklia in že mora tvoja misel za mladenčevim glasom.

Oklepni avtomobil. Imenuje se »Gabriele d'Annunzio«. Z njim je bil na Raki. Se prej je bil ta oklepni avtomobil v Afriki. — To tu je tip topa »Adolf Hitler«, ki so ga uporabljali Nemci pred Letingradom in Stalingradom. Ima 16 metrov, bil je v borbi pri Sieni, Salerno in Casinu. V Firencah so ga potem zajeli Amerikanci. — Tudi zadaj tista dva tanka sta tudi nemška, prva dva tanka, s katerima so Nemci prišli po Ulci Fabio Severo.

Spomini te objamejo, diršijo te. Od njih postaja še zrak ves zagaten, da ne vidiš in moraš ven. Tudi zunaj bodo, toda ne bodo te tišali s svojo vinčeno težo. Zdaj, ko sva zunaj in stojiš pred čudnim vozom, nekaki tišali na kolovozih, jih ni več. To, kar pojasnjuje

mladenič, se zdi kot pravljica z nekega drugega, nikoli ne resničnega sveta. »Vojni zlet« je bil je last 5. regimenta Genio. V njem so v prvi svetovni vojni prevajali golobopotnike. Eh, mnogo jih je šlo, ko so prinisali sporočila. S tem je bilo pravljice konec. Na njeno mesto je stopila vojna na Soči, na Donavi, v Galiciji. V naslednjem hipu tudi ta izgine. S svojim spremljevalcem stojiš pred vrsto večjih in manjših topov. Eden med njimi je tisti, s katerim so Napoleonovi vojski streljali z griča Sv. Vlada na grič Sv. Justa. Takoj za njimi pa sta v primeri razdalji dva pristana nemška bunkerja. »Nekdo mi je pravil, da je obstajalo vanje bunker lahko premaknilo, toda moča v njem ni opazila. Mladenčev glas hoče zveneti preprečljivo, po miksa se za desetletje nazaj in še čez. Tak je, kot bi hotel na vsak način z njim rešiti človeka, zazidanega v tistem, nizkem, premakljivem stolpu.

Nekaj korakov in si pri topu, ki je bil na težki prijazni »Trieste«, potopljeni med 1942-1943. Letom. Ozadje mu tvori presekan trup podmornice.

Ni ji bilo sojeno, da bi bila prišla iz tržaških ladij. Se v doku so jo uničili angleški bombniki. Najmodernejša je bila, lansirna cev je imela tudi na krmi in ne le na kljunu. Sicer pa je bila podmornica manjšega tipa za 16 mož posadke in za domače, jadranske vode.

V primeri s to podmornico je bilo truplo žepne podmornice tam, ne daleč stran od nje, prava igračka. »Pripadala je Deseti floti Mas, ki se je borila v Rdečem in Črnem morju. Valerio Borghese je hotel iz takih žepnih podmornic napraviti celo skupino, ki bi se bila videla v newyorški luki in jo napadala. Molče poslušaj.

Mislil ti pravijo: kakšna drznost! Drznost, ki se spremeni v brezplodno sanje. Po noči burijo po domoljiji, dneva svetloba jih prežene in izniči. Toda tebi se hude resničnosti. Nazadnje je vedno tako, da se človeku hoče resnice, samo ona je otipljiva, samo ona ima svojo vrednost.

In res se zdi, da čutiš njeno priročnost, ko se ustaviš pred dvema jeklenima ploščama, ki naj bi služile za oklep avstrijskim podmornicam. Prej pa je avstrijska vojna mornarica hotela preizkusiti njih vzdržljivost. V tanki, 25 cm debeli plošči, je izstrelke ostal, 40 cm debelo pa je prebil skozi in skozi. To se je zgodilo pred 76 leti in neki major je rekel, da sta ti dve plošči največja zanimivost vojno-zgodovinskega muzeja.

Ali naj se pridružimo njegovemu mnenju? Ali naj se morda ustavimo pri starih tramvajskih vozovih, ki so že pred 50 leti in še več šli iz prometa? Ali pa pri ogradi nekdanjega Ponte verde in njegovih kolonah? Kakor kdo vzame. Na vrhu griča Sv. Vida se med nepokoseno resasto travo srečujeta dva svetova — svet vojne in miru. Kar poraja eden in kar poraja drugi, čas enako uničuje. Minljivo je, kakor on sam. Toda zaradi življenja se moraš odločiti za svet miru.

»Ne, ne, samo vojne nela pravi mladenič. »Kajdar večje.« Pogled mu plove od razbitin med katerimi mora živeti in so njegov kruh. Zamašne se v čas, ki bo odlagal na tem prostoru vse polno predmetov, ki ju bosta civilizacija in napredek dva stidljiva in napredna. Zaseneč naj bi topove, tanke in podmornice dveh vojnih stoletja.

— a —

Čudovit svet ultrazvokov

Sredi gozdov v Kongu je filmski delavec Leon Poirier snemal glasove golebo. Ko je naravna jakost zvočka, je opazil, da je igla pri aparatu skočila čisto do kraja. Ves osupel je začel pregledovati merilne naprave in končno dožgal, da igla čez in glasovih žuželk, ki so tako visoki da jih človeško uho ne more zaznati.

Tako so se neoprijakovano odprla vrata v čuden in vznemirljiv svet ultrazvokov, to je glasov s frekvenco nad 20.000 ali pod 16 period na sekundo.

Človek se sprejema po navidezno tihiem gozdu in ne more sprejeti glasov, ki jih njegov pes prav dobro sliši. Kjer

letijo laboratorjska zanimivost, danes pa so postali že zelo važni. Pri reakcijskih letalih na pr. je vrtenje tako hitro, da pri tem nastajajo ultrazvoki, ki lahko povzročijo motnje na telesu pilota, kar se je dejansko pokazalo ob koncu vojne pri poskusih z Messerschmitti 252, ki jih je izgubilo življenje več tehnikov.

Ti zvoki so pogosto mnogo bolj močni kot tisti, ki jih z ušesi lahko slišimo in tudi njih valovna dolžina je mnogo manjša. Če pri širjenju naletijo na oviro, se od nje odbijejo. Kažejo tudi nekateri zelo presenetljive lastnosti. Zelo zanimiva je lastnost, da se posamezni oddajniki ultrazvokov, usmerjeni na kozače vode, razvijajo toliko energije, da voda v nekaj minutah zavre. Za primer naj povemo, da bi potrebovali več stoletij za isti učinek, če bi mogli zbrati enako energijo, ki nastaja z govorjenjem, torej z navadnimi zvočnimi valovi.

ULTRAZVOKI V MODERNEM ŽIVLJENJU

Ultrazvoki so bili pred 20

let do 80.000 period na sekundo. S kretnecem pa dosežejo celo sto milijonske periode na sekundo.

Ultrazvoki so boljji od žarkov X, ker prodirajo tudi skozi zelo trdna telesa, kot je jeklo, in se delno odbijejo na istem mestu, kjer je neenaka struktura snovi, zato se je danes s pridom uporabljajo za natančno preiskavo osi pri letalih ipd.

Ultrazvoki so boljji od žarkov X, ker prodirajo tudi skozi zelo trdna telesa, kot je jeklo, in se delno odbijejo na istem mestu, kjer je neenaka struktura snovi, zato se je danes s pridom uporabljajo za natančno preiskavo osi pri letalih ipd.

LISICA IN PETELIN

Neki kmet je imel lepega petelina. Ta je bil zelo ponosen na svojo lepoto. Nekoč ga vidi lisica. Pogleda petelina in si obriše slino s tace. Tiho pride k petelinu. Ko jo ta zagleda, hitro skoči na plot. Lisica se mu sladko nasmeja in z milim glasom reče: »Oh, prelepi petelinček, tvoje perje se preliva in barva kakor mavrica, in tvoj božanski glas! Kadar ga slišijo druge živali, kar onemijo! Nihe se ne more meriti po lepoti s teboj! Tebi pripada kraljevska oblast! Oh, pridi dol k meni in mi dovoli, da te moja ničvredna taca pobožaj! Ko je končala, svoj slavo, se je petelin ves topil od sreče. »Ne boj se me, kralj živali! Ne bom ti nič zalega storila! Petelin je verjel njenim sladkim besedam in skočil s plota. Toda komaj je bil na tleh, že mu je cepela lisica na vratu. Petelin je zalostno zakikikal. Lisica ga je odnesla. Kmet je videl od daleč, da mu je lisica ukradla petelina. Spravil se je za njo v gozd. Pod nekim drevesom pravi petelin lisici: »Oh, tetka, tvoja prebrisana je znana vsem živalim, ti bi mi morala biti prva svetovalka, če bi postal kralj! Lisici so te besede laskale. Izpuščila je petelina iz gobca, toda pazila je nanj. Petelin je pokazal na vejo in rekel lisici: »Tam bi moral biti tvoje mesto! Lisica se je ozrla kvisku, češ, kaj bi neki

Čvetica na poljani je prla cvet in se jo je želajo. Dvignila je glavo in pogledala v nebo, a je bilo jasno in sončno. Delalo okoli sebe večje ognjene kolobarje. Oh, kako jo je zalegal! Povesila je cvet in je v liste in zajočkala. »Zejna sem, jo sem zejna!«

Starejša čvetica na ni so ji odgovorile: »Naprijes se rosi!« »Česa?« je vprašala tica zvedavo. »Rose se naprijes,« kel metulji, ki je pravi čvetici. »Kakšna pa je rosa?« Kot biser, kot solza, kaplja... »In kdaj bo prišla rosa?«

»Ko pade mrak...« »A kdaj pade mrak?« Vsaka travica na polju je vedela za mrak. Petelin jih ni odgovoril in je tel preko pisanega nika. Čvetica pa je bila mraka. Zareče sonce je zleklo s hriba in čvetice so rekla: »Nemara mrak...«

Na nebu so se prve zvezde. Vsa nebesa je začela klicati: »Rosa, čuj, rosa!« »Ze so pritele!« kapljice k čvetici, se je jele in obesile, ena za cvet, ena za list in za korenine. »Ste ve rosa?« je šala čvetica. »Rosa smo, seveda...« Čvetica jih je očelila. Ali so kot biser, ali so kot kapljice? A je jo je zalejal presrečno in vprašala je: »Ali vas lahko praznuje?« »Saj zato smo praznovali!« rekle rosne kapljice. »Rosne kapljice so se ninih zarkih se zadaj lesketale, zatrepetale čvetica jih je popeljala jih je in se odloži.

IMPEXPORT

TRST, ULICA C. BATTISTI STEV 23-1 NAD. Tel. 44-208 - Teleg. IMPEXPORT - TRIESTE

U V A Z A: Vsakovrstni les, drva za kurjavo, gradbeni material, tekstil, kolonitani, in raznovrstno steno.

SPECIALIZIRANO PODJETJE ZA VSAKOVRSNE KOMPLEKSE

TRST - Ul. Moreri 7 POŽAR ARTEMIO Telefon št. 28 373

TOVORNI PREVOZI tudi v inozemstvo

„Oglasov ne plačuje trgovec, ki oglase napravi in tudi ne kupec, ki pri tem trgovcu kupi v resnici plača oglase konkurent, ki sam oglašuje.“ Herbert Cassin

ZANIMIVOSTI IZ FILATELISTIČNEGA SVETA

Nagrade „Sport-phila“ za najboljše športne znamke

Kot je našim bralcem že znano, so začeli pred leti v Rimu izdajati nagrade za najboljše športne znamke, katere so v dotičnem letu najbolj uspešne. Pred kratkim se je v Rimu nagradna komisija zopet sodelovala in izbrala najboljše znamke s športno motivom, ki so bile izdane v letu 1954. Zbirja je mednarodna a je sestavljena iz 23 sodnikov. Organizator tekmovanja je regizator »Sport-phila«, ki izhaja v Rimu, podpisana ga po COMI Medaljo Alberto Bonaventura za leto 1954 so prisodili švicarski pošti upravi za znamko »ski postni 40 rappenov, ki v nominalni 40 rappenov, ki je bila izdana ob priliki svetovnega nogometnega prvenstva, ki je bilo takrat v Švici. Ta znamka je dobila 29 točk. Drugo nagrado je dobila bolgarska PTT za znamko, ki je prikazovala telovadca na obroču, tretjo pa PTT San Marino za znamko za 4 lire, ki je prikazovala telovadca. Poleg teh splošnih nagrad so bile podeljene še nagrade za posamezne športne panoge. Te so: Aletorija: PTT Avstralija za propagandno znamko za XVI. olimpiado; planinstvo: PTT Sovjetska zveza, 1 rubelj, zimski alpinizem; atletika: PTT Češkoslovaška, 30 helerjev, tek na dolge proge; tekla atletika: PTT Japonska, 10 jenov, rokobitba; avtomobilizem: PTT San

Marino, 12 lir, dirkalni avtomobil; letalstvo: PTT Madžarska, 60 forintov, jadrolno letalo; nogomet: PTT Švica, 40 rappenov, alegorija nogometa (ista znamka, ki je dobila prvo nagrado); letalstvo: PTT Sovjetska zveza, 40 kopejk, skupina koslarjev; konjski šport: PTT Bolgarija, 80 stotink konjske tekme; izletništvo: PTT Češkoslovaška, 80 helerjev, skupina izletnikov; šport na ledu: PTT Japonska, 10 jenov, drsanje na ledu; telovadba: PTT Bolgarija, 18 stotink, telovadec na obroču (druga splošna nagrada); športne naprave: PTT Kolumbija, 1 peseta, stadion »Giardota« v Medellinu; motociklizem: PTT San Marino, 5 lir, motociklist med dirko; plavanje: PTT Češkoslovaška, 1 krona, žensko plavanje; kosarika: PTT Sovjetska zveza, 1 rubelj, kosarkarska tekma; boksa: PTT San Marino, 3 ure boksa; sabljanje: PTT Poljska, 25 grisev, sabljarka tekma; ambaucanje: PTT Sovjetska zveza, 1 rubelj, slalom; tenis: PTT Japonska, 5 jenov, namizni tenis; jahanje: PTT Sovjetska zveza, 40 kopejk, morska regata; ženski šport: PTT Češkoslovaška, 1 krona, žensko plavanje.

Poleg tega je bila podeljena še nagrada švicarskemu umetniku Hansu Schwarzenbachu, ki je izdelal znamko, ki je dobila prvo nagrado. Kot vidimo iz zgornje razpredelnice, je največ nagrad dobila Sovjetska zveza (5), sledita ji San Marino in Češkoslovaška (4). Leta 1954 ni Jugoslavija izdala športnih znamk, medtem ko je leta 1953 dobila precej nagrad za razne športne panoge. Tega leta je dobila prvo nagrado Madžarska, ki je dobila tudi večino posameznih nagrad.

Številne poštne uprave so 2: izdale propagandne znamke za prihodnjo olimpiado, ko bo letos v Avstraliji. Avstralija je izdala nekaj znamk že pred leti, da bi si tako napravila precej propagande. Druge države pa izdajajo znamke bodisi z namenom, la postajajo ta praznik, bodisi da zberejo na tak način fondne, ki so potrebni za vzdrževanje lastne športne ekipe. Poljska je izdala serijo šestih znamk, ki so zelo lepe in ki prikazujejo sabljanje, boksa, veslanje, skok v višino, met kopla in telovadkinjo. Zahodna Nemčija je izdala eno znamko za 10 pfenigov, ki prikazuje alegorijo olimpiade. Jugoslavija bo izdala na čast olimpiade serijo osmih znamk.

Druge športne znamke so v zadnjem času izdale Finska, ob priliki finskih športnih iger (ena znamka, ki prikazu-

je alegorijo športa), Liechtenstein, ki je izdal štiri znamke, na katerih so vidni metalec konja, tekač čez ovire, skakalet s palico in skupina tekačev na kratke proge, ter Francija, ki je izdala štiri znamke, na katerih so vidni kosarka, pelota basca, rugby in alpinizem.

Številne poštne uprave so 2: izdale propagandne znamke za prihodnjo olimpiado, ko bo letos v Avstraliji. Avstralija je izdala nekaj znamk že pred leti, da bi si tako napravila precej propagande. Druge države pa izdajajo znamke bodisi z namenom, la postajajo ta praznik, bodisi da zberejo na tak način fondne, ki so potrebni za vzdrževanje lastne športne ekipe. Poljska je izdala serijo šestih znamk, ki so zelo lepe in ki prikazujejo sabljanje, boksa, veslanje, skok v višino, met kopla in telovadkinjo. Zahodna Nemčija je izdala eno znamko za 10 pfenigov, ki prikazuje alegorijo olimpiade. Jugoslavija bo izdala na čast olimpiade serijo osmih znamk.

Druge športne znamke so v zadnjem času izdale Finska, ob priliki finskih športnih iger (ena znamka, ki prikazu-

je alegorijo športa), Liechtenstein, ki je izdal štiri znamke, na katerih so vidni metalec konja, tekač čez ovire, skakalet s palico in skupina tekačev na kratke proge, ter Francija, ki je izdala štiri znamke, na katerih so vidni kosarka, pelota basca, rugby in alpinizem.

Križanka „Kovboj“

Vodravno: 1. potočna žival; 5. veznik; 6. ploščinski mere; 7. ropati; 10. grob, surov; 11. osebni znak; 12. kraj pri Ljubljani (tekme v veslanju). Napeljino: 2. prebivalec zahodne celine; 3. kdor upravlja letalo; 4. končna faza v šahovski igri; 5. kratka za komunistično partijo Slovenije; 6a. glavno mesto Italije; 6b. muza ljubavnega pesništva; 9. N med dvema samoglasnikoma; 13. največji afriški ptic.

GORIŠKI IN BENEŠKI DNEVNIK

Seja odbora prefekture

V petek zvečer je bila v G. rici seja odbora prefekture, kateri je predsedoval prefekt dr. de Zerbi. Odborniki so se dotrili več sklepov, ki so jih na svojih sejah sprejeli razni občinski sveti v goriški pokrajini. Na tem sestanku pa niso še rešili vprašanja mesečnih dohodkov občinskih uslužbencev, odnosno niso dokončno odobrili sklepa goriškega občinskega sveta, zato bodo o njem razpravljali v sredo.

Zanimiva najdba na Matajurju

Prejani teden je prišla v vas Pečanje nad Jeronimcem, na Matajurju skupina jamarjev iz Cedad, Jamarji se od domačinov izvedli, da je v okolici poleg drugih zanimivosti tudi več jam, med katerimi sta najbolj znani Velika luknja in Mala peča. Okrog te zadnje so domačini z Matajurja vedeli povedati, o skrivnostnih oganjih, ki se od časa do časa pojavijo pred vodom te jame. Cedadski jamarji so se opremili z vsem potrebnim za raziskovanje odpravili v notranjost Velike luknje in v njej ostali več ur. Po tem prvem obisku so prinesli iz jame med drugim tudi zobe neke prazgodovinske živali iz terciarne dobe, ki je že davno izumrla. Jamarji so se domeni, da bodo nadaljevali raziskovanje na tem področju, ki je bogato tudi z raznovrstno favno in florjo.

ZANIMIVI PODATKI O GORIŠKEM ŽIVLJENJU

Povečale so se cene mesu padla pa je cena olju

Veliko število novorojenčkov - 25 smrtnih primerov
Povečano število prebivalcev s stalnim bivališčem

V zadnjem mesečniku goriške občine smo zasledili zanimive podatke o demografskem gibanju, zdravstvu, vremenu in cenah v mesecu juniju. Junij mesec je bil zelo bogat na deževnih dneh, nehoten, imeli pa smo tudi točo. Skupno je padlo 147,3 mm dežja. Glavna karakteristika tega obdobja je bila nizka temperatura in z meteorološkega stališča gledano, lahko rečemo, da je bila temperatura izredno nizka za ta letni čas.

Število prebivalcev s stalnim bivališčem se je povečalo za 97, 19 je bilo rednih, 79 pa so jih je priselilo iz drugih krajev v Goričko. Čeprav se je rodilo 47 dečkov in deklic pa vsi niso iz goriške občine. Od 20 porok je bila ena civilna. Zanimivo je, da je bilo večje število rojenčev moškega spola kakor ženskega. Rojena sta bila tudi dvojčka. Kakor v drugih poprečnih mesecih je bilo tudi v juniju samo 25 smrtnih primerov: 68 odstotkov umrlih je bilo v bolnicah. V glavnem so bili to ljudje med 55. in 84. letom. Večina jih je umrla zaradi srčne bolezni. Za posledicami prometne nesreče sta umrli dve osebi. Velik je bil odstotek otrok, ki so bili zaradi odhoda v kolonije pregledani na vrh Mangarta, do koder je le še dobro uro hoda.

Na področju cen življenjsko potrebnih je občina ugotovila povišanje cen za tečje meso in slanin sardel; manjši poviški pa so bili opazni tudi na sadju, zelenjavi in konzervah. Kot drugod v Italiji se je tudi v Goričko opazilo znižanje cene olivnega olja, in upati je, da bo cena še padla. Cene tekstila na splošno niso padle, vendar so nekateri trgovci zaradi konkurence zmanjšali cene nekaterim tekstilom. Na splošno so se življenjski stroški nekoliko znižali, toda v glavnem zaradi nižjih cen olivnega olja, kar se ni dokaz za splošno znižanje cen.

Izlet na Mangart

Slovensko planinsko društvo v Goriči priredi v nedeljo 9. septembra družinski izlet na Mangart. Udeleženci se bodo z avtobusom peljali prav do sedla, kjer je planinska

Prijave se sprejemajo v trgovini Peter Cermelj na Koru in v kavarni Bratuž. Udeleženci naj se prijavijo do srede 29. t. m. zaradi naročitve avtobusa. Odhod okrog 5. zjutraj s Travnika. Vožnja tja in nazaj po 800 lir za člane in 850 lir za nečlane.

Izlet na srednjih solah
Jesenski rok sprejemnih in popravilnih izpitov je prične na vseh srednjih solah v Goriči v ponedeljek 3. septembra ob 8.30. Mature se pričnejo v torek 23. septembra ob 8.30. Podroben vrstni red je objavljen na razglasni deski vsake šole.

Danes razstava ptičev v občinskem parku

V goriškem občinskem parku je že vsa pripravljen za tradicionalni smenjen svet ptic, ki se je letos spremenil v pravo razstavo raznovrstnih ptičev. Danes dopolnjen bodo številni kanarčki in drugi peveci na razpolago goriškim občinstvu. Ki si jih lahko ogledajo od blizu in poslušajo njihove melodijske pesmi. Kot smo javili, bo posebej na komisija dopolnjevala razstavo najlepše razstavljalce.

Prispevki za družine pone srečencev

Goriški skavti so pri raznih posameznikih v Goriči doslej nabrali 34.277 lir prispevkov za družine ponesrečencev iz rudnika Marcelline. Na zadnji seji odbora občinskega sveta, kateri je prisostvoval dr. Bernardis, so odobrili tudi vsoto 50.000 lir nesrečnim družinam, ki so ostale brez poglavarja zaradi katastrofe v belgijskem rudniku.

DEZURNA LEKARNA

Danes posluje vs dan in ponoči lekarna Alesani Ul. Carducci 12 - tel. 22-68.

KINO

CORSO. 15.00: "Dogodivščina na dvorcu, cinemascopie v barvah."
VERDI. 15.00: "Veliki manevri, v barvah, M. Morgan in G. Philip."
CENTRALE. 15.00: "Gospodvalci Fort Ratonas, v barvah, C. Colbert in P. Sullivan."
VITTORIA. 15.00: "Ko mesto spisa, cinemascopie, I. Lupino in D. Andrews."
MODERNO. 15.00: "N. N. posredna kontrola."

SPORTNI DNEVNIK

ZAČETEK SVETOVNEGA KOLESARSKEGA PRVENSTVA V KOPENHAGNU

Holandec Mahn svetovni prvak v cestni dirki za diletante

Z istim časom kot zmagovalc je privozilo na cilj 40 kolesarjev, med njimi trije Italijani in Jugoslovanci Petrovič

KOPENHAGEN, 25. — Ob zelo neugodnih vremenskih pogojih se je danes začelo v Kopenhagenu svetovno kolesarsko prvenstvo s cestno dirko za diletante, ki so morali 15-krat prevoziti krožno progo v skupni dolžini 194,400 km. Na startu je bilo 112 kolesarjev 21 držav, med njimi šest Italijanov in prav toliko Jugoslovancev. Znak za start je dal predsednik mednarodne kolesarske zveze Joindar, nakar so se kolesarji kljub grozovitemu vremenu z vetrom in mrazom (bilo je nekaj stopinj nad ničlo) podali na pot.

Prvi krog je skupina kakih 70 kolesarjev prevozila v 18 minutah s povprečno hitrostjo 43,129 km na uro. Vsi Italijani so bili v ospredju, pa tudi nekaj Jugoslovancev, med njimi Petrovič. V drugem krogu se je od glavne odtrgala skupina 6 kolesarjev: Holandec Rol, Italijan Panbianco, Bolgar Stojčev, Belgice Van der Linden, Rus Cerespovic in Dinec Dalgard, ki so krog prevozili v 19.23. 27 sekund za njimi je vozila večja skupina s Fincem Nymmanom na čelu. Vreme se je med tem še poslabšalo. Začelo se je deževati in redki gledalci so se porazgubili. Pa tretjem krogu so ubežniki svoj naskok še povečali, 50 sekund za njimi je vozil sam Spanec Perez, glavni pa 1'07" za njim s Francozi na čelu.

V začetku 4. kroga je glavni dohitela Pereza in se blizala vođa šestorici, ki pa je pozneje polajala tempo in imela na koncu 4. kroga 1'12" naskoka. V 5. krogu se položaj ni spremenil, pojavljali pa so se začeli zamudniki z vedno večjimi zaostanki.

Po 6. krogu so imeli ubežniki že 1'20" naskoka pred glavnino, ki se je v začetku

7. kroga zmanjšal na 1'07". Vsi poskusi Italijanov in Francozov, da bi se približali vođa, so bili zaman.

Po 8. krogu so ubežniki še vedno vodili z nespremenjenim naskokom, toda glavni je medtem začela napadati in na koncu 10. kroga ji je uspelo ubežnike dohiteti. Prvih 12 krogov oz. 129,6 km so kolesarji prevozili s povprečno hitrostjo 39,540 km na uro. Sedaj je najprej skušal pobegniti Holandec Bus, vendar ni uspel. Uspeh pa je kmalu nato Italijan Bruni, ki si je kmalu pridobil 50 m naskoka. Glavni je takoj močno pritislila za njim. V 11. krogu je znašala povprečna hitrost 40,709 km. Ista je ostala tudi v 12. krogu, ko je prešel v vodstvo Italijan Ronchini, ki je prehitel skupino za kakih 20 m. Ronchini je vodil tudi na koncu 13. kroga s kakimi 50 m prednosti pred glavnino, katero sta vodila Francoz Valdoiss in Italijan Panbianco. Toda še pred začetkom 14. kroga je Ronchinijev poskus propadel. Glavni ga je dohitela in takoj se je skušal zrniti v ospredje Nemec Pommer. V glavni skupini so ostali samo še trije Italijani: Panbianco, Bruni in Romagnoli, od Jugoslovancev pa Petrovič. Dež je medtem postal še močnejši in proga je bila zelo zdrsljiva.

Neposredno pred zadnjim krogom se je ustvarila večja skupina kakih 40 kolesarjev in jasno je bilo, da bo zmaga odločena v skupinskem sprintu. Tisti, ki so bili v ospredju, so imeli največ izgledov na uspeh, medtem ko je bila onim v ozadju skupine pot zaprta. Za hip se je zdelo, da je v ospredju Italijan, toda v njem naporom izbil na čeloletu zadnjem trenutku se je s

skrajnim naporom prebil na čelo Holandec Frans Mahn, ki je za nekaj cm prehitel Belgice Verougstraete in rojaka Buisa. Vsem ostalim iz glavnine so priznali čas zmagovalca.

Zmagovalc Mahn ni neznani kolesar, saj je to letos že njegova tretja zmaga. Osvojil je namreč holandsko cestno prvenstvo in prvenstvo v histrostni vožnji na dirkališču. Star je 22 let.

Uradni vrstni red na cilju: 1. Frans Mahn (Hol.) 44'34", 2. Verougstraete (Bel.) 3 Buis (Hol.), 4. Jensen (Dan.), 5. Hermans (Bel.), 6. Romagnoli (Hol.), 7. Dalgard (Dan.), 8. Geyre (Fr.), 9. Pancek (Polj.), 10. Rol (Hol.), 11. Nielsen (Hol.), 12. Panbianco (It.), 13. Reynolds (Angl.), 14. Cerespovic (Sv.), 15. Christian (Av.), 16. Graczyk (Fr.), 17. Pommer (Zah. Nem.), 18. Dahlbom (Sved.), 19. Funke (Zah. Nem.), 20. Valdoiss (Fr.), 21. Evseev (Sv.), 22. Schleuniger (Sv.), 23. Boudon (Fr.), 24. Hardt (Zah. Nem.), 25. Kletsov (Sv.), 26. Vermeulen (Fr.), 27. Anguelov (Bel.), 32. Stojčev (Bol.), 34. Van der Linden (Bel.), 35. Petrovič (Jug.), 38. Bruni (It.), 40. Lofman (Fin.), vsi s časom zmagovalca, 41. Durichler (Av.) 44'50", 45. Ronchini (It.) 45'12", 52. Plattner (Sv.), 56. Cvejin (Jug.), 62. Filipov (Bol.), vsi ostali so odstopili.

PLAVANJE

4 svetovni rekordi Avstralk Croppove

TOWNSVILLE, 25. — 17-letna avstralska plavalka Lorraine Cropp je to noč postavila 5 novih svetovnih plavalnih rekordov, ki bodo pri-

znani. Na 400 m prosto je dosegla čas 4'50"8 (prejšnji rekord Danke Hveger 5'00"1), na 440 yrdov pa čas 4'52"4 (prejšnji rekord Crappove 5'05"9). Pri vmesnem merjenju je postavila še nov svetovni rekord na 200 m s časom 2'19"3 in na 220 y s časom 2'20"5 (oba prejšnja rekorda sta pripadala avstralki Fraser s časoma 2'20"7 oz. 2'21"2). Na istem tekmovalju je Fraserjeva dosegla nov svetovni rekord na 100 m prosto s časom 56"9 (prejšnji rekord Američanke Alderson 58"1) in najboljši čas na svetu na 110 y s časom 63"3, ki pa ne more biti priznan kot rekord.

Letni kino v Šklednju

predvaja danes, nedelja 26. avgusta z začetkom ob 18. in ob 20.30 uri napet barvni film

Rdeča ravnina

predvaja danes, nedelja 26. avgusta ob 18. in 20.30 uri ter jutri 27. avgusta film

Letni kino v Krizu

Danes 26. t. m. ob 17. uri Čudaški Mr. Morris
Briljantna komedija v tehnokolorju

Kino na Opcinah

predvaja danes 26. avgusta ob 18. in 20.30 uri ter jutri 27. avgusta film

KAORU YACHIGUSA
MADAMA BUTTERFLY
COLORE PELLA TECHNICOLOR
MICHIO TANAKA NICOLA FILICURRI
FERDINANDO LIPONNI
CARMINE GALLONE
MIA CO-PRODUZIONE
RIZZOLI
TOMO RUM
GALLONE

Vse za gospodinjstvo

„ „ tapetnika

TUTTO-CASA - TUTTO-SPORT
TRST - Ul. Ceppa, 2 - Tel. 23-409
Lauter: C. DELLA SCHIATA

Ribarič Ivan

IMPORT • EXPORT
VSEH VRST LESA IN TRDIH GORIV
TRST - ULICA F. CRISPI 14 - TEL. 93-502
ULICA DR. E. MILAZIE 19 - TEL. 96-510

ROBERT PONAR

Nekaj spominov na začetno dobo slovenskega gledališča v Trstu

2.

Na predstavi pa njegova zadrega pred revizorji ni bila prav nič igrana. Izročil je svoj običajni z drhtecim glasom: „samo pač rečite! Za odrom smo vsi radovedno pričakovali, kako se bo s svojo vlogico odrezal. Ko pa je odšel svoje besede, in to še z napacnim naglasom, je nekatere za kulisami kar na petah obrnilo: „Viš ga, je imel le preveč variant!“

Občinstvo je bilo dobrodušno in prizanesljivo. Tako in podobno spodbujanje je sprejemalo z oprostilnim nasmeškom in se nad njimi dobrohotno zabalovale. — Tak prizorček sem imel nekot tudi jaz z Verovškima. Ob njegovem gostovanju z „Revekom Andrejčkoma“ sem na citraih spremljal njegovo pesem — seveda za odrom — on pa je brezklenko na glasbilih samo markiral. Ko pa je svojo melodijo končal, sem jaz nadaljeval na citraih.

trah še s sklepnimi takti. Pa ni bilo prav. Verovšek je namreč takoj po končani pesmi dvignil prste s citre. Ker pa so te še naprej brnele, so mu roke naglo zopet padle na instrument. Počasi je obrnil sklonjeno glavo proti kulisi in mi iz kota ust zamomljaj pohvalno: „Ti hudič ti!“ — Podobna, ali skoraj še hujska stvar se je pri nekateri predstavi — menda je bilo to v „Legionarijih“ — pripetila tudi Odinalovi. Na pianinu je spremljala soigralko, ki je pela. Tudi tu je bilo pravo igranje na instrumentu za kulisami. Naenkrat pa so iz zdrkile note na tla. Hitro se je sklonila, jih pobrala in postavila zopet na prejšnje mesto, ali medtem, da je bila ona z rokami vse drugod, je pianino kar sam od sebe lep naprej igral in spremljal melodijo...
Kakor pa že rečeno, no-

beden takih pripetljajev občinstva ni vznemljil, temveč je za vsakega kazalo s humorjem prepleteno razumevanje in uvidenost.

Slovenska beseda je došla našim ljudem z odra tako prijetno in tako milo, da so jo iz Sežane, Nabrežine, pa tudi od drugod redno prihajali na predstave. Tudi marsikateri preprosti podeželan je porabil nedeljski večer za to, da si je privoščil gledališko predstavo v slovenskem jeziku. Včasih se je takšen nenavaden okoliščeval gledališča tako vživel v dogajanje na odru, da je v svoji zavzetosti zamejil igranje z resničnostjo, hotel se, žalostno in veselje in dal tudi duska temu svojemu občutju. Tako se je zgodilo na primer tudi v „Carovnici pri jezeru“. Mladici parček je sedel na klopi pod drevesom in ves poln ognja pletel zgodbo svoje skrivne ljubezni. Tedaj pa

je nenadoma stopil na oder stari oče in neljubivo preseneti zaljubljen dvojico. Te nevedne motnje se je neki gledalec na galjerji tako prestrašil, da je v njem zaklepetalo. Splošno tišino je namreč presekal tlesk z rokami, spremljal pa ga je glasen vzkič: „Orka, pej jih je uhovali!“ Ta extemporne nepoklicane je sicer zmanjšal napetost na odru, pripravil pa je občinstvu izven programa dokaj zabave in smeha.

Takih in podobnih dogodilcev je bilo v dobi mojih starih sezono sodelovanja še mnogo, ali nekega izmed njih je nekaj za ilustracijo povezanosti med odrom in publiko in pa v dokaz harmonije, ki je vladala med obema v takratnem vzdušju. Ali pa dogodki v garderobi? Da smo imeli veliko navidezno zabavo in smeha, ko sta nam naša gledališka „Figara“ Giulio in Gigi spre-

minjala naše mladostne oblike, v zrele osebnosti, ki naj bi jih predstavljali v igrari, mi pač ni treba še posebej poudarjati. Pod njuno spretno in večšo roko so dobivale naše glave, okrašene večkrat z močeno temno ali pa tudi sivo brado in sivimi lasmi, pa morda včasih s plešo in številnimi gubami, tako nove, neverjetne oblike, da se v zrcalu niti sami nismo vedno spoznali in se od srca smejali zneznanimu človeku, ki je zrl v nas. Ko se je tej „egzorcizni“ znanosti pridružil še ustrezna obleka, je marsikateri soigralec, ki ni videl, kako se je metamorfoza postopno razvijala, najprej debelo pogledal zneznance, nato pa bruhnil v neazdržen smeh. Ej, kako smo bili mladi in razigrani, že pred igro! Seveda so se podobnim znanjem preobrazbam morale — čeprav brez namena — priložiti tudi podvzeti tisti člane naše igralske družine, kadar je igrala igra nastop kake starjake ali komične žensčine, in tudi take spremembe je spremljalo trajno hihitanje. Skratka, nam, mladim ljudem so bile že take privržene in izstop iz vsakdanje enolnostni dovolji, da smo že vnaprej začutili ves šeg: odrskega nastopa in ugodne nebahvalne situacije.

Ob začetku mojega sode-

lovanja v sezoni 1906-07 je bila doba prvih diletantov Grebenca, Negodeta, Prunka idr. za se nami, Sodelovalci pa so od „estare garde“ še nadalje, go. Pankvarjeva, Germekova, Stularjeva, gđ. Odinalova, tem pa so se kaj kmalu pridružile mlajše moči kakor gđ. Janova, Zelznikova, Puceljeva, Lepuševa, Katalanova, Garvasova, Muellerjeva, Godinova in še druge, katerih ime pa danes ne bi mogel več navesti v vrstnem redu, kakor so prihajale ojačevati igralski kolektiv. Ko sezone 1907-08 sta se jim pridružila še Avgusta Cerar-Danilova in Ivanka Mekinda. Med moškimi: močmi se je okrog Stojke in Pankvarja zbral mladi karak, kakor Čotič, Podkajšek (ps. Boleslavski), Sila, Požar, Potrat, Svagelj, Gerbič (ps. Viktor), Jaz (ps. Zvezdan), brata Bukovnik, Zaleteč, Vavpotič, Novak, Kaveč, Starč idr., ki so jim kasneje — že pod Verovškim — sledili Hlača (ps. Rajner), Voble, Ledič, Bratina idr. Kot gost se je našim dru tu večkrat pojavil tedaj v Trstu živeči stari, rutinirani diletant Julij Susteršič-Srien. Gotovo sem v gornjem naštetju izpustil kako za nas tržaški oler pomembnejše in ali pristoje kakega pomembnika časovno premaknil. Od-

pomoči pa temu žal ne morem po tolikih letih, ki nas ločijo od tiste dobe. Zato sem na koncu tega restavracije dodal nekaj imen vseh rednih članov pa tudi priložnostnih sodelovalcev naše igralske družine kolikor mi jih je bilo pač mogoče ugotoviti iz majhnega števila letakov, ki so se mi ohranili in ki jih je izdajalo Dramatično društvo za posamezne predstave z navedbo nastopajočih igralcev. Tako nekako se je torej množila in rastla naša igralska družina do konca druge sezone mojega sodelovanja.

Že proti koncu sezone 1906-1907, ki je dala še večje število predstav kakor prejšnja, pa povečane zahteve do diletantskega kadra (stevilne vaje in predstave) v zvezi s tržaško zimo, burjo in dežjem, niso ostale brez posledic. Tako so kljub veliki ljubezni, ki je prevečevala te mlade ljudi, skupnega odrskega dela, posamezni, četudi redki člani, bodisi zaradi bolezni ali drugih nepričakovanih zapletov začeli opuščati vaje in je njihova odstopnost seveda prav neprijetno ovirala priprave za predstavo. Majhno število ansambla ni dopuščalo dvojne zasedbe vlog, in tako za manjkajočega igralca ni bilo takoj

pripravljen nadomestilo. Vse delo in uspeh tega dela je slonel tedaj na dobri volji in vdanosti do stvari brez ustrezne materialnega povračila za uslugete storjene slovenskemu gledališču. Prav iz tega razloga Dramatično društvo tudi ni razpolagalo s nikakimi disciplinskimi sredstvi proti manjkajočim članom. Saj bi bil v primeru ostrega nastopa proti njim upravičeno užaljen, in bi se kratko in malo oteknil nadaljnemu sodelovanju. Tako stanje je ostajalo nevezdržno, zlasti ker so take nevednosti tu pa tam kako predstavo celo zmožile. Da bi se odstranila neuprijetna negotovost, je je ogrozila redne predstave, je odbor Dramatičnega društva na svojem obnem zboru poleti 1907 na predlog takratnega intendantu Josipa F. Knafliča sklenil, da podneti sodelovanje diletantov s primernimi honorarji, povezanimi z disciplinskimi določbami za primer odsotnosti. Ne le to. Tudi umetniški raven predstav je nujno terjala izboljšanje, za kar je postala potrebna pritegnitev kake voditeljske moči iz vrst poklicnih igralcev. Tako vodstvo bi omogočilo tudi notranjo preureditev dela in postaviti dotedanje diletantsko gledališče na nove osnove. Zato je bilo

hrkati sklenjeno, da se že s prihajajočo sezono pridobi za vodstvo predstav primeren strokovna moč iz vrst poklicnih igralcev in se s tem ustanovi stalni slovenski oder s širšimi nalogami. Tako se je torej s sezono 1907-08 rodilo v Trstu stalno Slovensko gledališče. Kakor že poprej, je bil tudi po ustanovitvi Dramatičnega društva (1902) pa vse do višete sezone 1906-1907 režiser in duša vsega odrskega dela Jaka Stoka. Moč je bil doma s Kontovele in je bil, ko sem stopil z njim v ožje stike, nekako 45 let star. Po poklicu je bil ravnatelj odvisniške pisarne dr. Gregorina in dr. Slavika. Bil je dober, rutiniran igralec in dokaj spreten in iznajdljiv režiser. Napisal je tudi več soloiger (enodejance). Ne kliči vraga, Trije tički, Mutasti muzikant, Anarhist in večdejanjski spevoigro Moč uniform, ki so jih podeželski odradi radi uprizarjali. Bil je dober tovariš v našem kolektivnem delu in je prizadeval za posameznika radi nuditi svojo pomoč. Masko svojih vlog je znal vedno spraviti v sklad s svojimi načisto pripravljenimi brado. Da bi svojo ličnemu okrasju delal preveč nastila.

(Nadaljevanje sledi)